

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

The Learning Experiences Using a Set of Activities, Movements and Rhythms to Develop Leadership Styles in Preschool Children in Kindergarten Year 3

ณกกร เจเลาะ^{1*}
Napakakorn Cheloh^{1*}

missnpakkor1981@gmail.com*

ส่งบทความ 27 กรกฎาคม 2562 แก้ไขบทความ 4 สิงหาคม 2562 ตอรับตีพิมพ์ 9 สิงหาคม 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน 6 ชุด 2) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 30 แผน 3) แบบประเมินพัฒนาการลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน 4 ชุด และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ t-test (Dependent Samples) และค่าดัชนีประสิทธิผล

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.87/85.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- 2) ผลการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ มีค่าเท่ากับ 0.73 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าลักษณะความเป็นผู้นำเพิ่ม 0.73 หรือคิดเป็นร้อยละ 73
- 4) ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ , ลักษณะความเป็นผู้นำ

¹ ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาล 5 อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

¹ Professional Level Teachers Thessaban 5 school , Muang District , Pattani Province.

Abstract

The purpose of this study were to: 1) develop and find the efficiency of learning experiences management by using activity sets and movements according to the criteria 80/80. 2) comparing leadership styles before and after organizing learning experiences. 3) Study the effectiveness index of learning experiences management by using activity sets, movements and rhythms, and 4) studying the satisfaction of preschool children, kindergarten year 3, on organizing learning experiences by using activity sets, movements and rhythms to develop leadership styles. The sample groups used in this study were preschool children, kindergarten, year 3/1, municipal school 3 (Wimukdee Numwittaya), semester 1, academic year 2017, 24 people, which were obtained by cluster random sampling . The tools used in the study consisted of 1) activity sets, movements and rhythms to develop leadership characteristics, 6 sets of 2) plans for learning experiences using a set of mobile activities waiver and rhythm of 30 plans, 3) Evaluation form, development of leadership style, 4 sets and 4) satisfaction assessment form, 1 set. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. Analyze differences by using t-test (Dependent Samples) and effectiveness index

The study indicated that

1) Results of learning experiences Using a set of activities, movements and rhythms with efficiency equal to 82.87/85.07 which meets the criteria.

2) The results of the development of leadership styles in preschool children, kindergarten 3 years after using the activity set, movement and rhythm, organize learning experiences Using a set of activities, movements and rhythms with statistical significance at the level of .01.

3) Effectiveness index of learning experience management with the movement and rhythm set, which is 0.73, indicating that the student has progressed, leadership style increased 0.73 or 73 percent.

4) Satisfaction towards organizing learning experiences by using a set of activities, movements and rhythms in the overall picture at a high level ($\bar{X}$ = 2.61, S.D. = 0.49).

Keywords : set of activities, movements and rhythms , leadership styles

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการนำประเทศเข้าสู่สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 และเป็นประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 การเตรียมความพร้อมกำลังคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะที่จำเป็น ให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีพลวัตและการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน จึงเป็นความสำคัญจำเป็นเร่งด่วนที่ประเทศต้องเร่งดำเนินการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤติที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การที่การศึกษามีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนา ทั้งนี้เพราะเหตุผลการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ขององคกรของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียน

รู้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ขณะเดียวกัน เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สมองและร่างกายกำลังเจริญเติบโต ซึ่งการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายจะปรากฏออกมาในลักษณะของสุขภาพอนามัย ในด้านรูปร่างและสัดส่วนของร่างกาย โดยเด็ก 1-6 ปี จะมีความเจริญเติบโตทางร่างกายในระดับสูง ซึ่งจะเป็นไปตามวัยของเด็ก เช่น เด็ก 4 ปี จะสามารถเดินลงบันไดแบบสลับเท้าได้ดีกว่าเด็กอายุ 3 ปี และจะกระโดดด้วยเท้าข้างเดียวหรือในการกระโดดสลับเท้า เมื่ออายุ 5 ปี ขึ้นไป ควรส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อใหญ่นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาทางด้านการร่างกายของเด็กปฐมวัย โดยธรรมชาติของเด็กชอบการเคลื่อนไหวมาตั้งแต่เกิด โดยไม่ได้รับการฝึกหัด เช่น การเดินไปมา การไขว่คว้า เป็นต้น การเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กจะเริ่มจากศีรษะไปยังส่วนเท้า จากลำตัวไปยังแขน มือ และนิ้ว จากสะโพกไปขา จนกระทั่งถึงปลายเท้า การทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่นี้จะนำไปสู่การควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อและจะมีผลไปสู่พื้นฐานการเรียนรู้ขั้นต่อไปและในเด็กปฐมวัยไม่สามารถควบคุมร่างกายให้อยู่นิ่งได้ เด็กจึงมีการแสดงพฤติกรรมที่เป็นการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา เช่น การเดิน วิ่ง กระโดด ปีนป่าย เป็นต้น จากกิจกรรมต่างๆ ที่เด็กเคลื่อนไหวนั้นมักจะใช้กล้ามเนื้อแขนขาและลำตัว ซึ่งความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่

สนองความต้องการ ความสนใจ ความปลอดภัย เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ สนับสนุน เรียนรู้ร่วมกับเด็ก เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ค้นพบด้วยตนเอง (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์, 2550)

การพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี จะเป็นรากฐานของชีวิตเมื่อเด็กเติบโตจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ควรเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย เนื่องจากสมองของเด็กในช่วงปฐมวัยมีการพัฒนาและสร้างเครือข่ายภายในสมองอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าวัยอื่นๆ และวัยนี้เป็นรากฐานของการพัฒนาบุคลิกภาพที่เกิดจากการรู้จักการเผชิญปัญหาและหาแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการปรับตัวของเด็กซึ่งกิจกรรมต่างๆ ล้วนช่วยพัฒนา ลักษณะความเป็นผู้นำและการพัฒนาร่างกายทั้งกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่คือกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (ลีลาวดี ชนะมาร, 2549)

ผู้รายงานรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในโรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา) น ตำบลสุไหงโก-ลก อำเภอสุไหงโก-ลก สังกัดสำนักงานศึกษา เทศบาลเมืองสุไหงโก-ลก ทุกครั้งที่จัดประสบการณ์ให้กับเด็กในแต่ละวัน สิ่งที่พบเห็น คือ พฤติกรรมของเด็กที่ไม่กล้าแสดงออก ปัญหาการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ และสภาพแวดล้อมรอบตัว การไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และสภาพแวดล้อมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสภาพปัญหาที่พบ ผู้รายงานมีความมุ่งมั่นในการพัฒนา ลักษณะความเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัย ในการสร้างการพัฒนาตนเองที่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ทั้งการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นและการใช้ชีวิตในสถานการณ์ไม่ปกติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีความสุข เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่ช่วยให้ครูผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาวิชาไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยตอบสนองความต้องการและความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุริพร เรืองสม, 2550) ทำให้ผู้รายงานสร้างชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก จำนวน 6 ชุด ซึ่งผู้รายงาน

คาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างพฤติกรรมของความเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัยได้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ

สมมติฐานของการศึกษา

เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม การเคลื่อนไหว มีการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำสูงขึ้นก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา) อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 7 ห้อง ได้แก่ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 จำนวน 24 คน เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/2 จำนวน 25 คน เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/3 จำนวน 23 คน เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/4 จำนวน 22 คน เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/5 จำนวน 23 คน เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/6 จำนวน 23 คน และเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/7 จำนวน 23 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 163 คน

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3/1 โรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา) อำเภอสุไหงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรต้น** คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

2. **ตัวแปรตาม** คือ ลักษณะความเป็นผู้นำ ได้แก่

- 2.1 ด้านการกล้าแสดงออก
- 2.2 ด้านการกล้าแสดงความคิดเห็น
- 2.3 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
- 2.4 ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง การจัดประสบการณ์ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กเรียนรู้โดยการบูรณาการผ่านการเล่น ได้ลงมือกระทำจากประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลายโดยให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละในช่วงวัย สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2. **ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ** หมายถึง นวัตกรรมที่ผู้รายงานสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยให้เด็กทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะจำนวน 6 ชุด 6 ลักษณะ ดังนี้

- ชุดที่ 1 การเคลื่อนไหวพื้นฐาน
- ชุดที่ 2 การเคลื่อนไหวตามบทเพลง
- ชุดที่ 3 การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์
- ชุดที่ 4 การเคลื่อนไหวเลียนแบบ
- ชุดที่ 5 การเคลื่อนไหวตามคำสั่งและข้อตกลง

ตกลง

ชุดที่ 6 การเคลื่อนไหวประกอบคำคล้องจอง

3. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ให้แก่เด็กได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายในลักษณะของการเคลื่อนไหว 6 ลักษณะ ดังนี้

3.1 **การเคลื่อนไหวพื้นฐาน** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เด็กสามารถเดิน วิ่ง ยืน นั่ง กระโดด ได้อย่าง

คล่องแคล่ว

3.2 **การเคลื่อนไหวตามบทเพลง** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเพลงอย่างอิสระ คล่องแคล่วและทรงตัวได้ดี มีความสุข สนุกสนานกับเสียงเพลง ได้แก่ บทเพลงที่ชวนท่อนา บทเพลงสัญญาณจราจร บทเพลงดอกไม้กับตะวัน บทเพลงอวัยวะสัมผัส และบทเพลงปลูกต้นไม้

3.3 **การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวมือและเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว และทรงตัวได้ดี ได้แก่ เคลื่อนไหวโดยใช้กระดาษสีเคลื่อนไหวโดยใช้รับปั้นผ้าหลากสี เคลื่อนไหวโดยใช้ใบไม้ เคลื่อนไหวโดยใช้ผ้าเช็ดหน้า และเคลื่อนไหว โดยใช้ลูกบอลสี

3.4 **การเคลื่อนไหวเลียนแบบ** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เด็กสามารถใช้มือทำท่าทางเลียนแบบ ได้แก่ เลียนแบบท่าทางสัตว์ เลียนแบบท่าทางคน เลียนแบบการโดยสารยานพาหนะ เลียนแบบกิจวัตรประจำวัน เลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ

3.5 **การเคลื่อนไหวตามคำสั่งและข้อตกลง** หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เด็กสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามที่ครูออกคำสั่งได้อย่างคล่องแคล่ว เช่น เดินไปข้างหน้า - เดินถอยหลัง เดินไปทางซ้าย - เดินไปทางขวา จับคู่เดินไปทางซ้าย - จับคู่เดินไปทางขวา จับคู่เดินไปข้างหน้า - จับคู่เดินถอยหลัง และเดินอ้อมสิ่งกีดขวางไปกลับ

3.6 **การเคลื่อนไหวประกอบคำคล้องจอง** หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระ โดยใช้เสียงเพลง จังหวะ และทำนองคำคล้องจอง หรือเครื่องดนตรีประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ มนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับจังหวะอยู่ตลอดเวลา อาจเป็นจังหวะตามธรรมชาติ หรือการประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์เรามีปฏิกิริยาตอบสนองจังหวะธรรมชาติ ได้แก่ กระแสน้ำ ฝนตก ลมพัด น้ำขึ้นน้ำลง จังหวะตามกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การเดิน วิ่ง ขึ้นบันได การกระโดด พุง ขว้าง ทุ่ม ฯลฯ นอกจากนี้ เช่น การเต้นของหัวใจ การมองเห็น การได้ยิน การย่อยอาหาร

4. **ความเป็นผู้นำ** หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยแสดงออกจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่กำหนดให้ ในลักษณะของความกล้าแสดงออกในลักษณะท่าทางต่าง ๆ กล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง

รู้จักการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จ

5. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทุกคนที่ได้จากการประเมินพัฒนาการระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 6 ชุด 30 กิจกรรม โดยการหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ทุกคน จากการประเมินพัฒนาการหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สิ้นสุดลง (Post-test) โดยการหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

6. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง ค่าที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการหาสัดส่วนระหว่างผลการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการประเมินก่อนเรียนกับคะแนนจากการประเมินหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน และผลการเปรียบเทียบคะแนนเต็มรวมกับคะแนนที่ได้จากการประเมินก่อนเรียนของผู้เรียนทุกคน

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ มีความสุขของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล ปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 6 ชุด รวม 30 แผน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.52 และ S.D. เท่ากับ 0.61 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 6 ชุด มีคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.53 และ S.D. เท่ากับ 0.58 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. แบบประเมินพัฒนาการลักษณะความเป็นผู้นำ ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 4 ชุด มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

4. แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.75 และ (S.D.) เท่ากับ 0.37 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ก่อนการดำเนินการทดลองผู้รายงานได้ทำความเข้าใจกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 24 คน โรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา) ซึ่งเป็นห้องเรียนที่ผู้รายงานเป็นครูปฐมวัยรับผิดชอบดูแล โดยทำความเข้าใจในการทำกิจกรรมก่อน ระหว่าง และหลังการใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

2. ขึ้นก่อนการทดลอง ผู้รายงานได้นำแบบประเมินพัฒนาการลักษณะความเป็นผู้นำก่อนการใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (Pretest) โดยให้เด็กทำชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 6 ชุด สังเกตและประเมินพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

3. ขึ้นดำเนินการทดลอง ผู้รายงานได้นำชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 6 ชุด และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ จำนวน 30 แผน การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ใช้เวลาใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 12 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ทดลองครั้งละ 40 นาที โดยเริ่มการทดลองตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน 2560 ถึงวันที่ 5 กันยายน 2560 รวม 30 ครั้ง

4. ขึ้นดำเนินการประเมินพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนเทศบาล ๓ (วิมุกตายนวิทยา)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ตาราง 1 แสดงผลการวิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 (E_1/E_2)

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ	6,480	5,370	223.75	4.04	82.87
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์	3,465	2,940	122.50	8.04	85.07
ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์ (E_1/E_2) = 82.87/85.07					

จากตาราง 1 พบว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 82.87 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.07 ดังนั้น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.87/85.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

ตาราง 2 การทดสอบไค้กปกติคะแนนจากการประเมินพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้ Kolmogorov-Smirnov test และ Shapiro-Wilk test

Tests of Normality

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig	Statistic	df	Sig
sumpost	.142	24	.200	.962	24	.476
sumpre	.149	24	.181	.951	24	.288

* This is lower bound of the true significance

a Lilliefors Significance Correction

จากตาราง 2 พัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการทดลอง มีค่า Sig of Shapiro-Wilk เท่ากับ .476 มากกว่า .05 แสดงข้อมูลมีการแจกแจงปกติ ส่วนพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังทดลอง มีค่า Sig of Shapiro-Wilk เท่ากับ .288 มากกว่า .05 แสดงข้อมูลมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นผู้รายงานจึงเลือกใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน ค่า t-test ได้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยภาพรวม

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	N	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	144	64.25	4.63	24	34.802	0.00**
หลังเรียน		122.50	8.04			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า การพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำก่อนเรียนและหลังเรียนของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 64.25 คะแนน และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 122.50 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3

พัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำ	จำนวนนักเรียน	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
		$\bar{x}$	S D.	ร้อยละ	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
1. ด้านเคลื่อนไหวแสนสนุก	24	15.13	2.17	42.01	29.92	2.32	83.10
2. ด้านบทเพลงพาเพลิน		16.83	1.74	46.76	30.25	2.79	84.03
3. ด้านถูทรายหรรษา		15.29	1.73	42.48	30.96	2.10	86
4. ด้านอาหารของเรา		17.00	1.98	47.22	31.38	2.39	87.15
รวมเฉลี่ย		64.25	4.63	44.62	122.50	8.04	85.07
ผลรวมคะแนนจากทดสอบ		1,542			2,940		

ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ เท่ากับ 0.73

จากตาราง 4 พบว่า เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียนทั้งโดยภาพรวมและทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านเคลื่อนไหวแสนสนุก มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.13 คิดเป็นร้อยละ 42.01 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 29.92 คิดเป็นร้อยละ 83.10 ด้านบทเพลงพาเพลิน ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 16.83 คิดเป็นร้อยละ 46.76 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 30.25 คิดเป็นร้อยละ 84.03 ด้านถูทรายหรรษา ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.29 คิดเป็นร้อยละ 42.48 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 30.96 คิดเป็นร้อยละ 86 และด้านอาหารของเรา ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.00 คิดเป็นร้อยละ 44.62 ค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 31.38 คิดเป็นร้อยละ 87.15 และค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็ก

ปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 24 คน เท่ากับ 0.73 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าลักษณะความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ จำนวน 24 คน

ข้อ	ข้อความ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานใหม่	2.46	0.51	ปานกลาง
2	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามบทเพลงใหม่	2.75	0.44	มาก
3	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ใหม่	2.58	0.50	มาก
4	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวเลียนแบบใหม่	2.63	0.49	มาก
5	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามคำสั่งและข้อตกลงใหม่	2.38	0.49	ปานกลาง
6	เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบคำคล้องจองใหม่	2.54	0.51	มาก
7	เด็กๆ สนุกสนานจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะใหม่	2.83	0.38	มาก
8	เด็กๆ อยากทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะอีกใหม่	2.71	0.46	มาก
รวม		2.61	0.49	มาก

จากตาราง 5 พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้รับชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับชอบมาก ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = 0.49)

เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า เด็กส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับของมาก จำนวน 6 ข้อ ทุกข้อและอยู่ในระดับชอบ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้ เด็กๆ สนุกสนานจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 รองลงมาเด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามบทเพลงใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำอยู่ในระดับชอบ คือ เด็กๆ ชอบกิจกรรมการเคลื่อนไหวตามคำสั่งและข้อตกลงใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38

อภิปรายผล

1. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 82.87/85.07 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการสร้างและการหาคุณภาพของชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ที่มีขั้นตอนการสร้างเป็นระบบและครอบคลุมเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ เช่น มีการศึกษารายละเอียดของหลักการ แนวคิด สาระสำคัญ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ โดยมีการวิเคราะห์และสังเคราะห์

สภาพปัจจุบันปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปว่าควรมีการพัฒนาการความเป็นผู้นำ นอกจากนั้นจากการสร้างชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะได้มีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและทำการทดลองก่อนนำไปใช้จริงอย่างเป็นระบบ และมีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมสำหรับการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัตยา ปรีดิศรี (2557) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้คู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์

เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 เล่ม คู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1 เล่ม ชุดฝึกและให้ความรู้ผู้ปกครองสำหรับเด็กปฐมวัย 1 เล่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย และหาประสิทธิภาพของคู่มือครู การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพของคู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย และคู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.05/88.18 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชูเกิด (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงมีประสิทธิภาพ 82.79/84.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพัฒนา ลักษณะความเป็นผู้นำหลังการใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากกิจกรรมที่มีอยู่ในชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ทั้ง 6 ชุด เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้เรียนรู้และพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านการกล้าแสดงออก การกล้าแสดงความคิดเห็น การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งผู้รายงานได้มีการศึกษาค้นคว้า ออกแบบวางแผนการสร้างชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะและมีขั้นตอนในการสร้างอย่างเป็นระบบ จึงทำให้เด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้รายงานจัดประสบการณ์ให้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนากร สุขขิง (2553) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรม

ละครสร้างสรรค์ ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.11 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติ ไชยสอง (2556) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดลาดปลาตุ จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออก ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดินา รุจิพงษ์ (2556) ได้ศึกษาพัฒนาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการเต้นประกอบเพลงภาษาอังกฤษ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การกล้าแสดงออกของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเต้นประกอบเพลงภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการกล้าแสดงออกโดยการเต้นประกอบเพลงภาษาอังกฤษ ของเด็กปฐมวัยปีที่ 3 มีการพัฒนาดีขึ้นหลังจากที่ครูร้องเพลงภาษาอังกฤษพร้อมกับท่าทำประกอบ ให้เด็กปฏิบัติตาม จากร้อยละ 81.33 เป็นร้อยละ 96 ซึ่งดำเนินตามขั้นตอน เด็กเกิดความสนุกสนาน ชอบเพลงที่ครูร้องพร้อมกับท่าประกอบ เมื่อครูร้องเพลงภาษาอังกฤษให้เด็กเต้นประกอบเพลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศยา ปรีดิศรี (2557) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยใช้คู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 7 เล่ม คู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1 เล่ม ชุดฝึกและให้ความรู้ผู้ปกครองสำหรับเด็กปฐมวัย 1 เล่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาความ

เชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้คู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย และคู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมของการใช้คู่มือครูชุดการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย และคู่มือครูการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชูเกิด (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างก่อนกับหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง ปรากฏว่าหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างเห็นได้ชัด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลิสา อูมา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบุติ โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ระหว่างหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลงโดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

3. ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.73 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าลักษณะความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 73 ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อ

พัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำที่ผู้รายงานสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และการประเมินพัฒนาการหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะสูงกว่าก่อนการใช้ ซึ่งจากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี สร้อยเสนา (2559) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงพิลาทีสที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงพิลาทีส โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงพิลาทีสส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายโดยรวมร้อยละ 79 (EI=.79) และรายทักษะคือ ทักษะการเดินร้อยละ 73 (EI=.73) ทักษะการยืนร้อยละ 80 (EI=.80) และทักษะการกระโดดร้อยละ 85 (EI=.85) ตามลำดับ แสดงว่าการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงพิลาทีส ช่วยให้พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายทักษะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

4. ความพึงพอใจมีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=2.61$, S.D.=0.49) ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการรายงานดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะโดยคำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งมีกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกสนาน จึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชูเกิด (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ผลการศึกษาด้านความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 8 สัปดาห์ มีค่าเท่ากับ 2.95 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลิสา อูมา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนบ้านบุติ โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการจัด

กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ พบว่า อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ในการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ควรคำนึงความยากง่ายของกิจกรรม และความแตกต่างของเด็ก
2. ครูควรตระหนักถึงการสังเกตและการจดบันทึกพฤติกรรมเด็กเพราะเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการสื่อสาร

เป็นข้อมูลประจักษ์ที่สะท้อนถึงรายละเอียดการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยผลโดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ต่อไป เพื่อติดตามผลการทดลองที่ส่งผลถึงพัฒนาการของเด็กทางด้านร่างกายต่อไป
2. ควรมีการศึกษาและวิจัยผลการรู้จักสังเกตเปรียบเทียบโดยใช้ชุดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของเด็กเป็นรายบุคคลโดยใช้ระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ชูเกิด. (2559). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง. ตรีง: โรงเรียนบ้านควนยาง.
- ชูศรี ไชยสอง. (2556). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบอุปกรณ์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดลาดปลาตุ๊ก จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ชาลีสา อูมา. (2560). การพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียน บ้านบุดี โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบเพลง โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1.
- ณัฐธินา รุจิพงษ์. (2556). การพัฒนาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของเด็กปฐมวัยที่ได้รับจากการเต้นประกอบเพลงภาษาอังกฤษ. ฉะเชิงเทรา: โรงเรียนเซนต์หลุยส์ฉะเชิงเทรา.
- ณัฐพงศ์ บุญยารมณ. (2553). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ทัตยา ปริดิศรี. (2557). ผลการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสรรค์ส่งเสริมและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยใช้คู่มือครู ชุดการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นครสวรรค์: โรงเรียนเทศบาลวัดช่องศรีศรีสิทธิวราราม.
- ธนากร สุขยิ่ง. (2553). ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย). :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลีลาวดี ชนมาร. (2550). กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำในเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา). : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานกฤษฎามนตรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.

กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2550). การประเมินผลแนวใหม่ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ: การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน.

เอกสารประกอบการสอน. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุริพร เรืองสม. (2550). วิธีจัดการเรียนรู้ พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

สุวรรณณี สร้อยเสนา. (2559). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงพิลาทีสที่มีต่อพัฒนาการ ด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย.

วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 11 (1) มกราคม – มิถุนายน.